שבת פרשת מקץ שבת חנוכה תשע"ב

ובכן, ובכן, ובכן

The paragraph that begins: ובכן תן פחדך and which is followed by two additional paragraphs that begin with the word: ובכן, recited as part of the third שמונה in שמונה on שמונה and יום כיפור, are known by the moniker: ובכן, ובכן, ובכן, ובכן, ובכן, במרם גאון. The paragraphs are already described in that manner by

סדר רב עמרם גאון (הרפנם) סדר ראש השנה-ועומדין בתפלת מוסף ומתפללין. ואומר בסוף מגן, זכרנו לחיים. ובסוף מחיה, אומר מי כמוך אב הרחמן. ואומר לדור ודור המליכו לא-ל כי הוא לבדו מרום וקדוש, ושבחך א-להינו מפינו לא ימוש לעולם ועד כי מלך גדול אתה. ובכן, ובכן, עד המלך הקדוש.

Why did הז"ל choose to open three paragraphs in the third ברכה in ברכה on שמונה עשרה and יום ביפור with the word: ובכן?

פירושי סידור התפילה לרוקח [קכז] ובכן תן פחדך–ובכן תן פחדך ה' א–להינו על כל מעשיך– "ובכן" לשון הפסוק (אסתר ד', מז') ובכן אבא אל המלך, ועכשיו ביום הדין באים לפני המלך הגדול הקדוש ברוך הוא.

Translation: The word: Oo'V'Chain is borrowed from a verse in Megilas Esther: Oo'V'Chein Avo El Hamlech (and then I will visit the King). If Queen Esther used that wording in reference to visiting with a mortal king, most certainly we should include such wording when we visit with the immortal and Great King, Ha'Kadosh Baruch Hoo on Rosh Hashonah and on Yom Kippur.

Why include three paragraphs that each begin with the word: נבכן?

ספר כלבו סימן סד'-וענין אלה השלשה ובכן שאומר בקדושת ה' ענינם מלכיות זכרונות שופרות. הראשון שהוא ובכן תן פחדך כלומר שענין שממליכין אותו על הכל, ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונו. והשני שהוא ובכן תן כבוד לעמך הוא לבקש מלפניו זכרון לטובה. והשלישי שהוא ובכן צדיקים יראו וישמחו הוא מענין שופרות, כי כל הרשעה כעשן תכלה ותעביר ממשלת זדון מן הארץ, זה נומה למה שמצינו בתורת כהנים; ובמה? בשופר של חירות.

Translation: The reason to open three paragraphs within the third Bracha of Shemona Esrei with the word: Oo'V'Chain is to allude to the Brachos of Malchiyos, Zichronos and Shofaros. The first reference is found in the paragraph that opens: Oo'V'Chain Tain Pachd'Cha. It alludes to the Bracha of Malchiyos in which we look forward to the day G-d is crowned King of the world by all. That is why we say within the Bracha: and all will unite to follow the direction of G-d. The second reference is found in the paragraph that opens: Oo'V'Chain Tain Kavod L'Amecha in which we ask G-d to remember us for good. The third reference is the paragraph that opens: Oo'V'Chain Tzadikim Yir'U V'Yismachu. Those words refer to Shofar blowing. In what manner? We say: And all evil will evaporate like smoke and G-d will remove

all evil empires from the world. A similar thought is found in Sefer Va'Yikra. What will cause all this to happen? The sound of the Shofar of freedom.

That three paragraphs which begin with the word: ובכן ונסא on a special significance:
תשובות הגאונים – שערי תשובה סימן רצז –לרבנו האיי ז"ל–וששאלתם בתפלת ר"ה כמה
אינון ובכן ובכן תקונא דא דפרישו רבנן קדמאי והיינו בתקיעתא דרב דאתא רב וחידש לון?
ובכן ובכן ובכן אתתקינו תלתא ולא יתיר ומאן דאמר יתיר מעות ויש להחזירו וליסרו דהא
תקונא דא תיקון חכמה איהו רמז לשם מיוחד ואף על גב דלא איפשימא הלכתא והא ההוא
סבא דא"י דאמר תלתא אלין רמז לכבוד. ומאן נינהו? הכי אפשימא לן ואנן אית לן בהו
מעמא. הד ובכן יתגדל שמך ה' א–להינו' רמז לך ה' הגדולה. תרי ובכן תן פחדך ה' א–להינו
רמז והגבורה. תלתא ובכן תן כבוד רמז לכבוד בתש' ע"ש והתפארת. מכאן ולהלא אין שם
ובכן אלא אומר ואז צדיקים יראו וישמחו כשהכבוד יחזור על תקונו כימי קדם. והני תלתא
אית בהו מלין ממירין דאתמסרו לחכימין ואתון לחזנין אזהירו לון דלא למימר יתיר ולא
אתחזי לון:

Translation: You asked: in Shemona Esrei of Rosh Hashonah, how many times did our Sages want us to refer to the word Oo'V'Chain in the introduction to the extra Brachos of Rosh Hashonah that Rav composed. Answer: Our Sages directed that we say the word: Oo'V'Chain three times and not more. Anyone who adds any more references to the words: Oo'V'Chain is mistaken. He should be reprimanded and should be required to repeat Shemona Esrei from the beginning because the reason to say the word three times is based on specialized knowledge-the word is a reference to G-d's ineffable name. Although it has not been passed down as a strict rule, we find a sage from Eretz Yisroel saying that the word is a reference to G-d's honored name That is known to be the reason. The first reference: Oo'V'Chain Tisgadel Shimcha Hashem Elokeinu is a reference to the verse: To You G-d is greatness; the second reference of Oo'V'Chain Tain Pachd'Cha Hashem Elokeinu is a reference to the same verse but to the words: V'Ha'Gevura; the third reference of Oo'V'Chain Tain Kavod is a reference to the word: Kavod found in the same verse and to Tiferes. No other paragraph should include the word: Oo'V'Chain. Instead one should say: V'Oz Tzaddikim Yiru V'Yismachu (then the Righteous will rejoice) when G-d's honor is returned to where it was when G-d first created the world. Repeating the word: Oo'V'Chain is based on the hidden meaning of the word that was conveyed to our Sages and which is why they warned us not to say the word more than three times.

Early on, the three paragraphs were given a Kabbalistic bent:

מחזור וימרי סימן שכח–ובכן תן פחדך. ובכן שם הוא. שהאותיות שלו עולות למיניין אנ"י וה"ו. או למיניין אנ"א י–ק–ו–ק. שהחשבון עולה ע"ח. ובכן תן פחדך. אני והוא. תן פחדך. ובכן תן כבוד. אנא י"י תן כבוד. אני והו. מפורש בספר יצירה: ומאותו ג' מקראות הכתובים בויהי בשלח. ויסע. ויבא. וימ. הם מתפרשים שמות המפורשין ע"ב².

^{1.} This paragraph is included in Sephardic בחזורים. Below you will find a discussion as to why Sephardim include four paragraphs that begin with the word: ובבן.

להבין את התפלה

Translation: The word Oo'V'Chain represents the name of G-d. The numerical value of the word: Oo'V'Chain equals the Hebrew words: Ani V'Ho and to the words: Ana Hashem. The numerical value equals 78. The words: Oo'V'Chain Tain Pachd'Cha represent the words: Ani V'Ho Tain Pachd'Cha (G-d cause Your fear). The words: Oo'V'Chain Tain Kavod represent the words: Ana Hashem Tain Kavod (Please G-d, cause honor). That is how the words are explained in the Sefer Yetzira, an early Kabbalistic work. Those words are further linked to three words that are found in the Torah just before the Splitting of the Sea: Va'Yasah; Va'Yavo; Va'Yet. The words in those verses represent the ineffable name of G-d that includes 72 letters.

The Kabbalistic aspect of the three paragraphs entered the מוהר as well:

זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף נב' עמוד א'–אמר רבי ייסא אשכחנא ברזא דא בתקיעותא (ס"א דרב בבל) דרב המנונא סבא, תלת ובכן ובכן לקבלי הני תלת, וכך הוא סדורא.

Translation: Rabbi Yeisa said: We have found this mystery in the Shofar blasts of Rav of Babylonia. Three times- Oo'V'Chain, Oo'V'Chain, Oo'V'Chain, 'and therefore and therefore and therefore,' corresponding to these three-and so is the arrangement.

The ⁴זרור המור views the three references to the word: ובכן as one of several ways in which the number three plays an important role on ראש השנה:

צרור המור בראשית פרק ד-והא-להים נסה את אברהם ... וזהו ענין נסיון אברהם ועקידת יצחק שעקדו אברהם וקשרו במדת רחמיו כדי שלא יצא להשחית העולם. ולכן יצחק הוא אמצעי בין אברהם ויעקב, רחמים מכאן ורחמים מכאן. בענין שלא יצא לקמרג. וכאן נתבשר ביעקב דכתיב ביום השלישי וישא אברהם את עיניו. הוא יעקב משולש בזכות החום המשולש. ולכן בר"ה אנו אומרים ועקידת יצחק היום לזרעו תזכור כמו שהוא נעקד ונקשר כן תקשור ותכפה כל מיני מדות הדין. וזהו סוד תקיעה תרועה תקיעה יצחק באמצע. וכן בכאן סוד ויסע ויבא וים כנגד אברהם יצחק ויעקב. וזהו סוד ובכן ובכן ובכן.

Translation: G-d tested Abraham . . . This is the explanation for the test of Avrohom. Avrohom placed Yitzchok on the altar and tied him with Avrohom's trait of compassion so that Yitzchok who represents the trait of strict judgment would not destroy the world because of all the evil in the world. That is why Yitzchok lived after Avrohom but before Yaakov. Both Avrohom and Yaakov represent G-d's trait of compassion. By Yitzchok being sandwiched between the two who represent G-d's trait of compassion,

קרע משה את הים.

Translation: The three consecutive verses that begin: Va'Yasah, Va'Yavoh, Va'Yet each contain 72 letters representing G-d's ineffable name that includes 72 letters. Moshe Rabbenu caused the splitting of the Sea by using that name of G-d

^{3.} Daniel C. Matt in his translation of the Zohar adds the following footnote: Here the three uvkens correspond to the sefirotic triad (of Hesed, Gevurah and Tiferet) and to the three verses of seventy-two letters each, based on the fact that the gimatriyya (numerical value) of is seventy-two.

^{4.} Rabbi Abraham son of Jacob Saba was born in Castile, Spain, ca. 1440. He was a disciple of Rabbi Isaac de Leon and served as a community rabbi. In the Expulsion of 1492, he emigrated to Portugal, and following the Expulsion from Portugal in 1497, he moved to Fez, Morocco. Two of his sons were kidnapped by Christians and he had to bury his manuscripts upon leaving Iberia, mourning both throughout the remainder of his life. From Morocco he immigrated to Adrianopole (Edirne), Turkey, where he rewrote some of his books. He is essentially known for his volume, Tzeror haMore, a homiletic and mystic commentary on the Torah (Venice, 1523). He died aboard a ship on his way to Italy on the eve of Yom Kippur, 1508, and was buried in Verona, Italy. His granddaughter was the wife of Rabbi Joseph Caro. (Bar Ilan Digital Library)

Yitzchok was prevented from destroying the world. Within the Akeida story we hear about Yaakov. When the Torah says: and it was the third day, it was a reference to Yaakov who is bound by the three layer thread. That is why on Rosh Hashonah we say: and the binding of Yitzchok You should remember in favor of his descendants. Just as Yitzchok was bound and tied so too You, G-d, should bind and ignore Your trait of strict judgment. That is the secret behind blowing three sounds of the Shofar, Tekiah, Teruah, Tekiah with Yitzchok being represented by the middle sound of the Shofar. That is also the secret behind the three words: Va'Yasah, Va'Yavoh and Va'Yeit that are found before the Splitting of the Sea. The words represent Avrohom, Yitzchok and Yaakov. That is further the secret behind the recital of the word: V'Chain three times.

Ashkenazim begin the fourth paragraph with: מדיקים: while Sephardim begin the same paragraph with: ובכן בדיקים וובכן, thus opening four paragraphs with the word: ובכן ובכן ובכן ובכן, ובכן אשכחנא ברזא דא בתקיעותא דרב בבבל, דרב המנונא סבא בשלח (נב, א): אמר רבי ייסא אשכחנא ברזא דא בתקיעותא דרב בבבל, דרב המנונא סבא תלת ובכן ובכן ובכן לקבל הני תלת וכו'. וכן בתשובת רב האי גאון בשו"ת הגאונים (שערי תשובה סי' רצז): וששאלתם בתפלות ר"ה כמה אינון ובכן ובכן, תיקונא דא דפרישו רבנן קדמאי, והיינו בתקיעתא דרב, דאתא רב וחידש לון, ובכן ובכן ובכן, אתתקינו תלתא ולא יתיר, ומאן דאמר יתיר מעותא היא, ויש להחזירו וכו', ולבתר כן יימא ואז צדיקים יראו וישמחו וכו'. ע"ש. אולם אנו נוהגים לומר, ובכן צדיקים יראו וישמחו, וזאת ע"פ נוסח האר"י ושמחו וכו'. ע"ש. אולם אנו נוהגים לומר, ובכן צדיקים יראו וישמחו, וזאת ע"פ נוסח האר"י הפוחתים ממנין זה, וגורעים ופוחתים ומשנים כפי העולה בדעתם, וענין ד' ובכן אלו כנגד ד' הויות ע"ב.

Translation: Know that each paragraph that we add to Shemona Esrei for Rosh Hashonah and Yom Kippur to the Bracha of Kedushas Ha'shem begins with the word: Oo'V'Chain based on what is found in the holy book, The Zohar, Parshas B'Shalach (52, 1) Rabbi Yeisa said: We have found this mystery in the Shofar blasts of Rav of Babylonia: three times- Oo'V'Chain, Oo'V'Chain, Oo'V'Chain, 'and therefore and therefore and therefore.' We also found in the Responsa of the Gaonim (Shaarei Teshuva Siman 297) attributed to Rav Hai Gaon that he responds to the following question: You asked: in Shemona Esrei of Rosh Hashonah how many times did our Sages want us to refer to the word Oo'V'Chain in the introduction to the extra Brachos of Rosh Hashonah that Rav composed. Answer: Our Sages directed that we say the word: Oo'V'Chain three times and not more. Anyone who adds any more references to the words: Oo'V'Chain is mistaken. He should be reprimanded and should be required to repeat Shemona Esrei from the beginning. In the next paragraph he should say: V'Oz Tzaddikim Yiru V'Yismachu. Nevertheless it is our practice to say Oo'V'Chain Tzaddikim (a fourth paragraph that opens with the word: Oo'V'Chain.) Our practice is based on what is found in the Siddur of the AR"I in the book Sha'Ar Ha'Kavanos (97, 1) where the AR"I wrote that the word Oo'V'Chain should open four paragraphs and not three as others provide. They do so on their own without basis. We recite Oo'V'Chain four times so as to refer to G-d's name of 72 letters four times.